

Conceptul Programului activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2022

Introducere

Curtea de Conturi a Republicii Moldova este instituția supremă a statului care realizează auditul public extern al sectorului public. Auditul Curții de Conturi are ca scop asigurarea faptului că cei însărcinați cu guvernarea sunt responsabili pentru administrarea și utilizarea resurselor publice.

Rezultatele auditului public sunt o sursă credibilă de informații independente și obiective pentru public, Parlament și alte părți interesate cu privire la neregulile și abaterile de la cadrul normativ-legal, valoarea informațiilor financiare prezentate, performanța sectorului public etc.

Curtea este cunoscută în mod tradițional pentru supravegherea cheltuielilor publice, care este o parte esențială a portofoliului său de audit. Astfel, conform mandatului său constituțional¹, dar și legal², Curtea de Conturi se angajează **anual** să realizeze:

- audituri financiare, pentru a evalua fiabilitatea și acuratețea raportărilor financiare ale entităților publice (*în special privind executarea BS, BASS, FAOAM și bugetelor ministerelor*) și,
- audituri de conformitate și ale performanței, pentru a evalua legalitatea și eficiența utilizării și gestionării resurselor publice.

În scopul eficientizării activității de audit public extern, conform obiectivelor sale strategice³, Curtea de Conturi aplică un sistem coerent de prioritizare a misiunilor de audit în baza domeniilor cu risc și interes sporit pentru părțile interesate. În acest sens, Curtea a instituit un proces comprehensiv de formulare, selectare, planificare și aprobare a tematicilor de audit, care asigură elaborarea unui program anual de audit performant, oportun și relevant așteptărilor publicului larg.

Planificarea anuală a activității de audit

În luna iunie 2021, pe site-ul oficial al instituției (www.ccrm.md) a fost plasat anunțul de colectare a propunerilor de tematici pentru Programul activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2022. Concomitent, au fost remise scrisori de solicitare a propunerilor în adresa Parlamentului, Comisiei parlamentare de control al finanțelor publice, Guvernului și Președinției. Totodată, pe pagina de Intranet a fost

---

¹ Art.133 din Constituția Republicii Moldova.

² Art.32 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017 (în continuare – Legea nr.260 din 07.12.2017).

³ Strategia de audit a Curții de Conturi pe anii 2022-2023.

creat un compartiment dedicat planificării anuale pentru colectarea propunerilor de la angajații instituției.

Ca urmare a activităților realizate, au fost colectate **92** de propuneri de potențiale tematici de audit, inclusiv: **22** de propuneri de la Parlament; **33** – de la Guvern; **18** – de la petiționari, **10** – de la ONG și alte autorități; **9** – din secțiunea „Planificare 2022” de pe pagina de Intranet la angajații Curții.

Conform procedurilor interne, colectarea propunerilor de tematici a fost realizată în 2 etape. În cadrul primei etape au fost selectate **68** de propuneri inițiale, inclusiv *misiunile de audit obligatorii și cele tranzitorii din anul 2021*. În cea de-a doua etapă a avut loc selectarea propriu-zisă a tematicilor pentru a fi incluse fie ca misiuni de audit separate, fie încorporate în cadrul unor misiuni de audit complexe și/sau opționale.

Astfel, proiectul Programului activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2022 a fost elaborat în așa fel încât să se asigure respectarea termenelor legal⁴ stabilite și să se acopere:

- mandatul de audit financiar anual obligatoriu⁵;
- domeniile sectorului public cu un impact pronunțat asupra vieții cetățenilor (sănătate, învățământ, mediu);
- autorități ale administrației publice locale care beneficiază de resurse bugetare semnificative și nu au fost supuse auditului public extern în ultimii 2-3 ani;
- proiecte finanțate din surse externe în domeniile de sănătate și educație, asumate în cadrul angajamentelor internaționale;
- misiuni de audit și follow-up relevante, ținând cont de frecvența și gravitatea neregulilor constatate în cadrul misiunilor anterioare ale Curții;
- etc.

Totodată, pentru a evita suprapunerea activităților de control public, ținând cont de scopul activităților realizate și mandatul instituțional, Curtea de Conturi a examinat *Programul de activitate al Inspecției Financiare (MF)*, aprobat pentru semestrul I 2022, și a selectat misiuni de audit relevante sectorului public și corespunzătoare așteptărilor cetățenilor și altor părți interesate.

Programul anual al activității de audit

În scopul asigurării calității activității de audit public extern, reieșind din resursele disponibile, tipul misiunilor de audit și complexitatea acestora, Curtea de Conturi a

---

⁴ Art.6 din Legea nr.260 din 07.12.2017: „Curtea prezintă Parlamentului Rapoartele anuale privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul bugetar încheiat”.

⁵ Art.32 alin.(3) din Legea nr.260 din 07.12.2017.

inclus în Programul activității de audit pe anul 2022, **64 de misiuni**, inclusiv: **48 tranzitorii** (28 inițiate în anul 2021 și 20 spre raportare în anul 2023), **41 de misiuni de audit financiar**, **15 misiuni de audit al conformității**, **7 misiuni de audit al performanței** și **1 misiune de follow-up**. În cazul disponibilității unor resurse suplimentare, au fost propuse și incluse în lista misiunilor de audit opționale *10 misiuni de audit de rezervă*.

Portofoliul de audit al Curții de Conturi pe anul 2022 va cuprinde misiuni obligatorii, complexe și transversale, inclusiv:

- ❖ *audituri privind executarea în anul 2021 a bugetelor consolidate a 13 ministere (18,7 miliarde lei), inclusiv sau audituri ale ministerelor reorganizate*⁶. Auditul Curții de Conturi asupra rapoartelor financiare ale ministerelor, consumatoare ale celor mai mari resurse financiare publice, este necesar pentru fortificarea disciplinei financiar-bugetare în sectorul public, mai ales în contextul reformei administrației publice centrale, care impune reglementarea distinctă a rolurilor și responsabilităților autorităților publice centrale în procesul de reformare inițiat, urmat de exercitarea cu strictețe de către acestea a regulilor și responsabilității bugetar-fiscale. Concomitent, în cadrul acestor misiuni de audit, Curtea își mai propune să abordeze transversal unele aspecte problematice ce țin de salarizarea și investițiile capitale din sectorul public, care vor servi drept pistă pentru evaluarea ulterioară a problemelor similare de sistem în cadrul unor misiuni de audit complexe;
- ❖ *audituri privind executarea în anul 2021 a 3 componente ale BPN: Bugetul de Stat (57,2 miliarde lei), Bugetul asigurărilor sociale de stat (25,8 miliarde lei), Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală (11,3 miliarde lei)*. Având în vedere semnificația cantitativă a domeniilor, cât și necesitatea asigurării unei continuități a abordărilor pentru îmbunătățirea/soluționarea unor problematice identificate de către Curtea de Conturi în cadrul activităților anterioare de audit, în cadrul misiunii de audit financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea BS în anul 2021, suplimentar vor fi abordate aspectele privind: salarizarea, investițiile capitale, modalitatea de finanțare a executorilor de buget/instituțiilor publice/altor beneficiari prin intermediul subvențiilor/transferurilor/granturilor/subsidiilor etc.;
- ❖ *audituri asupra conformității administrării veniturilor publice de către Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal în anii 2020-2021 (63,0 miliarde lei, din care colectate de SFS – 40,5 miliarde lei, și de la SV – 22,5 miliarde*

---

⁶ MADRM, MEI, MECC, MSPSM.

lei), **inclusiv facilitățile fiscale și vamale**. În cadrul acestor misiuni, se va evalua conformitatea administrării veniturilor publice, inclusiv a unor tipuri de facilități fiscale și vamale, în vederea stabilirii problemelor majore, precum și dacă mecanismele instituite pentru aprobarea, aplicarea, raportarea și monitorizarea impactului acestora sunt funcționale;

- ❖ **auditul conformității asupra eliberării actelor permissive și administrării taxelor, amenzilor și plăților aferente mediului;**
- ❖ **auditul performanței asupra realizării Planului de acțiuni al Programului național de control al cancerului (1,6 miliarde lei);**
- ❖ **auditul conformității realizării motivării și susținerii financiare a personalului implicat în prevenirea, depistarea și tratamentul infecției COVID-19 și a măsurilor de supraveghere și monitorizare a persoanelor aflate în carantină;**
- ❖ **auditul conformității asupra procesului de import, autorizare și livrare a medicamentelor și dispozitivelor medicale în Republica Moldova;**
- ❖ **auditul conformității asupra procedurilor de protecție specială a copiilor aflați în situație de risc, în care vor fi elucidate problemele sistemului social și de sănătate;**
- ❖ **auditul performanței asupra implementării prevederilor Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014-2030);**
- ❖ **auditul conformității cheltuielilor și a investițiilor capitale la întreprinderile de gaze naturale cărora le-au fost impuse obligațiile de serviciu public, precum și întreprinderile înrudite, astfel cum sunt definiți în Legea nr. 10/2016 cu privire la gazele naturale, inclusiv la cele deținute indirect pe perioada anilor 2017-2021⁷. Având în vedere importanța activității acestor întreprinderi la nivel național și impactul direct al acesteia asupra tuturor cetățenilor Republicii Moldova, precum și interesul public sporit atunci când perturbările din domeniul energetic afectează negativ consumatorii/cetățenii, Parlamentul a solicitat Curții de Conturi realizarea acestui audit;**
- ❖ **auditul conformității asupra investițiilor și reparațiilor capitale efectuate de către unele unități administrativ-teritoriale de nivelul I și de nivelul II în anul 2021. Valoarea procurărilor și investițiilor în mijloace fixe, precizate în bugetele UAT pentru anul 2021, a constituit cca 5 miliarde lei. În acest context, se atestă o lipsă permanentă a capacităților APL de gestionare corectă și eficientă a mijloacelor publice, aceasta reprezentând un risc privind**

---

⁷ Legea privind efectuarea auditului public extern în domeniul gazelor naturale nr.244, 24 decembrie 2021, publicată în MO Nr.1-5 din 07.01.2022

dezafectarea mijloacelor bugetare alocate pentru investiții și reparații capitale, precum și executarea calitativă a lucrărilor contractate;

- ❖ **audituri ale APL: municipiile Chișinău, Bălți și Ungheni**, vor permite acoperirea cu proceduri de audit a celor mai mari municipii privind conformitatea mijloacelor financiare și a patrimoniului public gestionat;
- ❖ **audituri ale proiectelor „Reforma învățământului în Moldova” și „Modernizarea sectorului sănătății în Republica Moldova”**, vor permite evaluarea utilizării mijloacelor financiare oferite prin intermediul instrumentelor de finanțare externă (*Reforma învățământului – 36,0 milioane dolari SUA, și Modernizarea sectorului sănătății – 8,6 milioane dolari SUA*);
- ❖ **auditul conformității privind gestionarea patrimoniului public de către Agenția Proprietății Publice în anul 2021**, va viza suplimentar evaluarea conformității asupra înregistrării, administrării și monitorizării patrimoniului entităților în care APP exercită funcția de fondator în corespundere cu prevederile cadrului legal-normativ în vigoare, precum și *continuarea monitorizării evoluției situației patrimoniului de peste hotarele țării*;
- ❖ **audituri privind conformitatea gestionării mijloacelor financiare alocate pentru alegerile prezidențiale și parlamentare anticipate (224,6 milioane lei, inclusiv pentru alegerile prezidențiale – 140,09 milioane lei, și respectiv 84,53 milioane lei pentru alegerile parlamentare anticipate)**;
- ❖ **auditul conformității gestionării patrimoniului public (inclusiv subsidiile) de către Instituțiile Publice din domeniul infrastructurii calității în anii 2020-2021**;
- ❖ **auditul performanței privind activitatea reprezentanților statului în consiliile de administrare ale întreprinderilor de stat și ale societăților comerciale cu capital de stat**;
- ❖ **audituri ale sistemelor informaționale** (Sistemul informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive (SIA GEAP), Sistemul informațional automatizat „Registrul rezervelor materiale ale statului”);
- ❖ **audit de follow-up în domeniul social**, și anume cu privire la implementarea recomandărilor din *Raportul auditului conformității asupra implementării Proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile socialmente vulnerabile*;
- ❖ ș.a.

Ca oricare activitate operațională, auditul public extern este amenințat de riscuri. Pentru a asigura implementarea cu succes a activităților de audit planificate, responsabilii de audit au identificat *riscurile* care ar putea afecta realizarea în termen a activităților de audit din Programul pentru anul 2022, cum ar fi:

- extinderea termenelor de prezentare a rapoartelor financiare anuale de către entitățile auditate;
- îmbolnăvirea personalului de audit și extinderea stării de urgență în țară, cu consecințele ce pot surveni concomitent;
- tergiversarea prezentării de către entitățile auditate a materialelor, documentelor, informațiilor, datelor etc., solicitate de către echipele de audit;
- solicitări ad-hoc, prin prisma prevederilor cadrului legal;
- altele.

Pentru a gestiona aceste riscuri, Curtea de Conturi implementează politici moderne orientate spre consolidarea instituțională și ridicarea nivelului de responsabilitate și profesionalism al angajaților săi, prin:

- conformarea activității de audit la standardele internaționale și bunele practici privind auditurile financiare, ale conformității și ale performanței;
- respectarea prevederilor actelor normativ-metodologice interne aferente activității de audit;
- implementarea și asigurarea, pentru toate tipurile de audit, a controlului calității;
- dezvoltarea și consolidarea continuă a abilităților profesionale ale personalului cu atribuții de audit;
- colaborarea rezultativă și continuă cu experții care acordă asistență în cadrul proiectelor dintre UE și Curtea de Conturi;
- consolidarea conlucrării cu organele de drept, prin informarea și remiterea materialelor de audit care conțin informații privind suspiciunea de fraudă, a căror examinare ține de competența acestor organe;
- dezvoltarea relațiilor cu comisia parlamentară de profil (CCFP) și cu alte comisii parlamentare.

În conformitate cu Programul activității de audit aferent ciclului anual de audit (septembrie 2021 – septembrie 2022), *concluziile și observațiile Curții de Conturi asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare și a patrimoniului public*, vor fi sintetizate în **Raportul anual 2021**⁸, care va fi prezentat Parlamentului până la 15 septembrie 2022.

---

⁸ Art.6 alin.c) din Legea nr.260 din 07.12.2017.